

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 2 listopada 2018 r.

Pozycja 154

POSTANOWIENIE z dnia 12 września 2018 r. Sygn. akt Ts 102/17

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Andrzej Zielonacki – przewodniczący i sprawozdawca
Małgorzata Pyziak-Szafnicka
Jarosław Wyrembak,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 26 kwietnia 2018 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej M.M.,

p o s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

UZASADNIENIE

1. W sporządzonej przez adwokata i wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 8 maja 2017 r. (data nadania) skardze konstytucyjnej M.M. (dalej: skarżący) zarzucił niezgodność art. 100 ust. 4 w związku z art. 100 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 101 ust. 1 i 2 w związku z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym (Dz. U. z 2009 r. Nr 3, poz. 11, ze zm.; dalej: u.p.a.) w związku z art. 1 ust. 3 rozporządzenia Rady (EWG) Nr 2658/87 z dnia 23 lipca 1987 r. w sprawie nomenklatury taryfowej i statystycznej oraz w sprawie Wspólnej Taryfy Celnej (Dz. Urz. WE z 1987 r. L 256, s. 1, ze zm.; dalej: rozporządzenie EWG) oraz załącznikiem I do tego rozporządzenia z art. 2, art. 20, art. 21 ust. 1 i 2, art. 22, art. 64, art. 84 oraz art. 217 Konstytucji.

2. Postanowieniem z 26 kwietnia 2018 r. Trybunał Konstytucyjny – na podstawie art. 64 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072) – odmówił nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

W ocenie Trybunału sformułowane w skardze zarzuty dotyczyły oceny konstytucyjności zabiegu polegającego na posłużeniu się przez organy celne międzynarodową klasyfikacją statystyczną jako dokumentem wpływającym na określenie przedmiotu opodatkowania podatkiem akcyzowym, a przez to – skarżący w istocie oczekiwał uznania, że zaklasyfikowanie przez organy celne nabytego samochodu do pozycji 8703 CN (nie zaś do pozycji 8704 CN – czego domagał się skarżący w trakcie postępowania celnopodatkowego i sądowni-administracyjnego) narusza jego konstytucyjne wolności lub prawa. Skarżący podnosił bowiem, że

możliwość odmiennego zaklasyfikowania tego samego pojazdu w celu rejestracji i homologacji (jako samochodu ciężarowego) oraz określenia wysokości podatku akcyzowego (jako samochodu przeznaczonego do przewozu osób) narusza Konstytucję.

Wziąwszy pod uwagę zaskarżone regulacje oraz okoliczności stanu faktycznego, ustalone przez organy celne oraz sądy administracyjne rozpatrujące sprawę skarżącego, oraz obowiązujące w 2009 r. przepisy u.p.a. i rozporządzenia EWG, Trybunał stwierdził, że rekonstrukcja normy prawnej odnośnie do klasyfikacji sprowadzonego przez skarżącego samochodu, nie budzi wątpliwości. Ustalenia organów celnych, że skarżący próbował – w celu maksymalizacji swojego dochodu – obejść obowiązek celnopodatkowy przez przerobienie samochodu osobowego (podlegającego podatkowi akcyzowemu) na ciężarowy (zwolniony z podatku), nie budzą wątpliwości. Innymi słowy, zakwestionowane w niniejszej sprawie przepisy u.p.a. i rozporządzenia EWG były na tyle precyzyjne, że niepodporządkowanie się im mogło być wynikiem albo niedbalstwa, albo świadomego działania. Nie stanowiły one swoistej „pułapki” interpretacyjnej dla obywateli. Wniesiona w niniejszej sprawie skarga konstytucyjna – w ocenie Trybunału – była niezasadną próbą skorygowania położenia prawnego skarżącego, do którego sam się przyczynił.

Odpis postanowienia Trybunału z 26 kwietnia 2018 r. został doręczony pełnomocnikowi skarżącemu 14 maja 2018 r.

3. W piśmie procesowym, sporządzonym przez radcę prawnego i wniesionym do Trybunału Konstytucyjnego 21 maja 2017 r. (data nadania), skarżący złożył zażalenie na postanowienie z 26 kwietnia 2018 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze, zaskarżając je w całości oraz wnosząc o jego uchylenie i nadanie dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

W uzasadnieniu skarżący stwierdził, że „nie zgadza się ze stwierdzeniem [Trybunału Konstytucyjnego], iż zarzuty skargi dotyczyły sfery stosowania prawa przez organy podatkowe”. W jego ocenie przedstawił on w uzasadnieniu skargi konstytucyjnej „szereg istotnych zarzutów” względem zakwestionowanych przepisów u.p.a. i rozporządzenia EWG, które kreować miały „normę prawną w sposób niezrozumiały, a przez to niedający pewności prawa, sprzeczną z zasadą prawidłowej legislacji oraz zasadą ustawowej określoności regulacji podatkowych i zasadą władztwa daninowego państwa”.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej: u.o.t.p.TK) skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał, w składzie trzech sędziów, rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym. Bada w szczególności, czy w wydanym postanowieniu prawidłowo stwierdził istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu.

2. W pierwszej kolejności skład orzekający w niniejszej sprawie uznał za celowe poczynić uwagi natury ogólnej, dotyczące zasady skargowości obowiązującej w postępowaniu przed polskim sądem konstytucyjnym. Zgodnie z art. 67 ust. 1 u.o.t.p.TK, Trybunał Konstytucyjny orzekając jest związany granicami wniosku, pytania prawnego lub skargi konstytucyjnej. Zasada ta wymaga, aby sam skarżący określił akt normatywny lub jego część, które są przedmiotem postępowania. Trybunał nie może z urzędu rozszerzyć tak wskazanego przedmiotu kontroli. Istotne jest przy tym, że niemożność działania Trybunału *ex officio* zachowuje aktualność we wszystkich stadiach postępowania przed tym organem. Należy zatem przyjąć,

że podmiot występujący z zażaleniem na postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu sam określa granice, w ramach których sprawa podlega rozpoznaniu.

Niezwykle istotna jest przy tym funkcja, jaką pełni ten środek odwoławczy. Jak wynika z treści art. 67 ust. 5 u.o.t.p.TK, na postanowienie w sprawie odmowy nadania skardze dalszego biegu skarżącemu przysługuje zażalenie do Trybunału w terminie siedmiu dni od daty doręczenia postanowienia. Przedmiotem zażalenia jest wydane w ramach wstępnej kontroli postanowienie dotyczące oceny strony formalnej skargi. W przepisie tym stanowi się o postanowieniu w sprawie nienadania dalszego biegu skardze, a zatem należy uznać, że zażalenie może odnosić się jedynie do przedstawionych przez Trybunał Konstytucyjny argumentów przemawiających za negatywną oceną strony formalnej skargi. Brak takiego odniesienia każdorazowo musi zostać oceniony jako niepodważenie zasadności argumentacji zawartej w zaskarżonym postanowieniu i skutkować będzie nieuwzględnieniem zażalenia (zob. m.in. zachowujące aktualność postanowienia TK z: 22 października 2014 r., sygn. Ts 297/12, OTK ZU nr 5/B/2014, poz. 388 oraz 19 maja 2015 r., sygn. Ts 279/13, OTK ZU nr 3/B/2015, poz. 232 – wydane na gruncie ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym, Dz. U. Nr 102, poz. 643; dalej: ustawa o TK z 1997 r.).

3. Przystępując do oceny wniesionego przez skarżącego środka odwoławczego, Trybunał Konstytucyjny stwierdza, że w uzasadnieniu zażalenia – poza lakonicznym stwierdzeniem, iż nie zgadza się ze stanowiskiem Trybunału – nie przedstawiono argumentacji podważającej stwierdzoną w zaskarżonym postanowieniu podstawę odmowy nadania skardze dalszego biegu. Świadczy to o niezrozumieniu przez skarżącego zarówno istoty skargi konstytucyjnej, jak i zażalenia na postanowienie o odmowie nadania dalszego biegu skardze. Skarżący domagał się bowiem w skardze konstytucyjnej zbadania zgodności z Konstytucją wydanych w jego sprawie rozstrzygnięć indywidualnych. Żądanie takie nie mogło i nie może zostać uwzględnione, gdyż wykracza poza przedmiot skargi konstytucyjnej, która w myśl art. 79 ust. 1 Konstytucji może dotyczyć jedynie kontroli konstytucyjności aktów normatywnych.

Trybunał przypomina, że skarga konstytucyjna – ani wprost, ani pośrednio – nie jest nadzwyczajnym środkiem kontroli orzeczeń sądowych czy też ostatecznych rozstrzygnięć organów administracji publicznej. Skarga konstytucyjna jest bowiem zawsze „skargą na przepis”, a nie na jego konkretne (wadliwe – zdaniem skarżącego) zastosowanie. Kontrola stosowania prawa przez sądy i inne organy administracji publicznej pozostaje poza kognicją Trybunału Konstytucyjnego (por. zachowujące aktualność postanowienie TK z 2 grudnia 2010 r., sygn. SK 11/10, OTK ZU nr 10/A/2010, poz. 131 – wydane na gruncie ustawy o TK z 1997 r.). W przypadku skargi konstytucyjnej przedmiotem kontroli Trybunału Konstytucyjnego nie są akty stosowania prawa, a więc orzeczenia lub ostateczne decyzje, które zapadły w indywidualnych sprawach skarżących, lecz akty normatywne, na podstawie których rozstrzygnięcia te zostały wydane. Trybunał Konstytucyjny jest co do zasady powołany do orzekania w sprawach zgodności z Konstytucją aktów normatywnych, w celu wyeliminowania z systemu prawnego niekonstytucyjnych przepisów prawa. Do kognicji Trybunału nie należy rozpatrywanie zarzutów dotyczących wykładni dokonanej przez sąd lub organ administracji publicznej, ani zarzutów błędnej subsumpcji stanu faktycznego dokonanej w orzeczeniu lub decyzji, czy też wadliwości kierunku argumentacji wykorzystanej w rozstrzygnięciu indywidualnej sprawy (por. przywołane postanowienie TK o sygn. SK 11/10). Stąd też niedopuszczalna jest skarga konstytucyjna na stosowanie prawa.

Trybunał w obecnym składzie podziela ustalenia dokonane w zaskarżonym postanowieniu z 26 kwietnia 2018 r. co do niespełnienia przez skarżącego przesłanki formalnej, warunkującej dopuszczalność merytorycznego rozpoznania jego skargi konstytucyjnej. Sposób uargumentowania zarzutu niekonstytucyjności art. 100 ust. 4 w związku z art. 100 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 101 ust. 1 i 2 w związku z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2008 r.

o podatku akcyzowym (Dz. U. z 2009 r. Nr 3, poz. 11, ze zm.) w związku z art. 1 ust. 3 rozporządzenia Rady (EWG) Nr 2658/87 z dnia 23 lipca 1987 r. w sprawie nomenklatury taryfowej i statystycznej oraz w sprawie Wspólnej Taryfy Celnej (Dz. Urz. WE z 1987 r. L 256, s. 1, ze zm.) oraz załącznikiem I do tego rozporządzenia, w kontekście stanu faktycznego ustalonego przez Trybunał w zaskarżonym postanowieniu, wskazuje jednoznacznie, że przedmiotem skargi konstytucyjnej było zastosowanie w sprawie skarżącego międzynarodowej klasyfikacji statystycznej jako wpływającej na określenie przedmiotu opodatkowania podatkiem akcyzowym. Skarga konstytucyjna zwracała się zatem nie tyle przeciwko zakwestionowanym przepisom, ile przede wszystkim przeciwko ich wykładni przyjętej w rozstrzygnięciach wydanych w sprawie skarżącego.

Podsumowując, odmowa nadania dalszego biegu skardze na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK była prawidłowa.

W tym stanie rzeczy – na podstawie art. 61 ust. 8 u.o.t.p.TK – postanowiono jak w sentencji.